

121. A lelki szárazság előnyei

Imádkozzuk a 117. számú éneket:

Istenség mélysége, lelkek édessége elrejtve itt vagyon.

Drága lelki ízzel, mennyei szent mézzel bővelkedik ez nagyon.

Minden teremtett lélek földön és a föld fölött buzgó szívvel imádjon!

A lelki szárazságot az ember úgy éli meg, hogy Isten elrejtőzött előle. Isten célja a lelki szárazsággal a megtisztítás. Az imádságra való megtisztulás ugyanúgy fájdalmas, mint ahogyan a gyermek számára gyötrelmes lehet, amikor az édesanyja fürdeti. De végül is a szülő tudja – és Isten is tudja –, hogy ez a gyötrelmes megtisztulás: jó! Mindig szem előtt kell tartanunk a célt, ahová Isten el akar vezetni: a szemlélődést!

A szemlélődés az Istent szemlélő, vagyis szeretettel néző ima, tehát nem szavakkal kérlelő ima, vagy pedig az igazságokat elmélkedve befogadó ima, hanem **az Istennel való kontemplatív egyesülés állapota,** vagyis **az egymásra tekintés és szeretés, az egymásra mosolygás,** az egymásban való gyönyörködés és a kölcsönös kicserélődés imája. Ha az ember látja ezt az eszményi célt, akkor azt mondja: „Szívesen elvállalok mindent, csakhogy megszerezhessem ezt a kincset!”, ahogyan *a szántóföldön elrejtett kincsért is az ember hajlandó mindent eladni, csakhogy megszerezhesse azt* (vö. Mt 13,44).

I. Milyen előnyei vannak lelki szárazságunknak?

Keresztes Szent János részletesen elmagyarázza, milyen előnyökkel jár a sötét éjszaka – amelynek a kezdete a lelki szárazság –, amelybe végül is Isten helyezi a lelket.

1. Az első előny az, hogy **az ember megtapasztalja** azt, amit elméletileg már úgyis tud: **Isten nélkül semmit sem tehet.** Amikor halljuk Jézus tanítását az evangéliumban: *Nélkülem semmit sem tehetek* (Jn 15,5), ezt olyan szép gondolatnak tartjuk. Meghallgatjuk, azután megyünk tovább az életutunkon. Sokszor magunk akarjuk önmagunk megváltását. Megfeledkezünk arról, hogy Isten nélkül semmit sem tehetünk. Amikor a lelki szárazságban mindenféle nyugtalanságot, szorongó aggodalmat tapasztalunk, akkor ráébredünk kicsinységünk tudatára, és átélhetjük emberi nyomorúságunk nagyságát. Ha ez a lelki szárazság a maga gyötrelmével segít megtapasztalni a magunk kicsinységét, akkor majd nagyobb tisztelettel tudunk közelíteni Istenhez, Aki szüntelenül lehajol hozzánk, közel jön hozzánk! A magunk kicsinységének tudata hozzásegít a kontemplatív magatartáshoz, mert ráébredünk arra, hogy **Isten az, Aki az imádságot, vagyis az Istennel való egybekapcsoltságot létrehozza bennünk.** A magunk erejéből ezt nem tudjuk megvalósítani.

Most próbáljuk átélni a magunk kicsinységét és Isten nagyságát! Nem elmefuttatásokat kell végeznünk, tudniillik, hogy mit jelent Isten nagysága, és mit az én kicsinységem, hanem **egyszerűen csak átélni: Ő a nagy, én a kicsi.** Nem baj, ha nem érzem át Isten nagyságát! Most elég csak a tényt konstatálnom: *Isten nélkül semmit sem tehetek!* Ez a megállapítás persze csak fokozza lelkem szomjúságát, belső szárazságát. De türelmesen várok, mert tudom, hogy Isten ezzel a lelki szárazsággal a megtisztításomat akarja.

2. A lelki szárazság második előnye az, hogy **az ember újfajta módon ismeri meg Istent.** A negatívum, vagyis az Isten közelségének a hiánya által ismerjük meg egyre jobban, hogy mennyire fontos nekünk Isten!

Ez a gondolat azután ahhoz is segít, hogy embertársainkat is új módon ismerjük meg: ők is mennyire rászorulnak Isten szeretetére! Így elnézőbbek tudunk lenni mások megítélésében. Tapintatosabbak leszünk a testvéri szeretet gyakorlásában, segítőkészebbek leszünk a testvéri kapcsolatokban.

3. A lelki szárazság harmadik előnye: **Az ember megtanulja, hogy ne a saját ízlése szerint cselekedje a jót.** Eddig a maga feje szerint ment a tökéletesség útján is. Most, hogy a minket

szerető Isten megfosztja az embert minden érezhető örömtől, **megtanulja, hogy csupán** az akarata indítására **cselekedjék!** Ne az érzések, az érzelmek irányítsák, hanem az Istenre irányozott akarata. Ez nagyon fontos magatartásmód. Úgy szokták mondani: „Ha cigánygyerekek potyognak is az égből, akkor is megcsinálom!” Tehát ha az égből nem hull az érezhető kegyelem, akkor is megteszem a jót, mert akarom a jót tenni! Ez a feltétel nélküli bizalom, ez a készséges magatartásmód pedig a lelki életben nagyfokú haladást eredményez. **Nem a magam kedvéért akarok jó lenni, hanem Isten kedvéért!**

Persze szabad arra is gondolni, hogy majd egyszer elmúlik ez a lelki szárazság, és az Úr túláradó mértékben ajándékoz meg önmagával! – Mikor? Hogyan? – Nem tudom. Rábízom az Ő szent, isteni tetszésére. Addig pedig helytálló, kitartok, és hűségesen megyek előre, akármekkora sivatagon kell is átmennem. **Nem adom fel!** Ez a magatartásmód a lelki szárazság negyedik előnyéhez vezet át:

4. A lelki szárazság által **Isten egyre nagyobb vágyat ébreszt a lélekben.** Az ember hűséges akar lenni Istenhez, és nem akar visszafordulni, bármennyi megpróbáltatás várna is még rá. Ezekkel a megpróbáltatásokkal ugyanis az ember az érzékek szintjéről – ahol eddig belső élete folyt – szellemi szintre emelkedik. **Már nem az érzései, az érzékek irányítják, hanem az állhatatos hűség.**

Segít, ha ebben a szakaszban ezt az imaszót mondom Istennek: „**Hiányzol!**” Valljuk meg újra meg újra lelkünk legmélyén Istennek ezt az imaszót: „Hiányzol!” Amikor ezt az imaszót kimondom, akkor lelkem tekintetét arra az Istenre vetem, aki még nem mutatja meg nekem olyan nyilvánvalóan jelenlétét, mint a szemlélődés imájában. De ha megvallom, hogy hiányzik az Ő közelsége, akkor ezzel az imaszóval mégiscsak összekapcsolódott a lelkem a távol levő, a még nem látható Istennel, a transzcendens Istennel. Nem szükséges sokat magyaráznom, miért, hogyan, mióta hiányzik nekem az Úr.

A betániai Mária és Márta is csak ennyit üzent Jézusnak: *Uram, akit szeretsz, beteg* (Jn 11,3). Nem sürgették: „Gyere azonnal, gyógyítsd meg! Vedd el a mi lelki bánatunkat testvérünk betegsége miatt!” Nekem is elég csak ennyit mondanom: „Uram, hiányzol! A Te beteged vagyok!” – Jézus magatartásmódját ismerjük. Így szólt: *A betegség nem okozza Lázár halálát, hanem Isten dicsősége lesz, hogy ezáltal megdicsőüljön az Isten Fia!* (Jn 11,4). Lelkemnek ez a gyötrelme: „Hiányzol, Uram, száraz a lelkem, beteged vagyok!” – szintén Isten dicsőségére lesz majd. Ez majd engem is megnyugtat. Az evangélista folytatja: *Jézus szerette Mártát, a nővérét Máriát és Lázárt* (Jn 11,5). Ez minden lelki szárazságomban biztos eligazítást ad nekem is: **Jézus szeret engem is, és az én testvéreimet is!** Azt, hogy mikor indul el, mikor jön hozzám közel, rábízom isteni tetszésére. *Amikor Jézus meghallotta, hogy Lázár beteg, két napig még ott maradt, ahol volt. De akkor így szólt tanítványaihoz: „Menjünk ismét Júdeába!”* (Jn 11,6.7)

Az isteni Mester pedagógiájából már ismerem ezt a gyötrelmet, tudniillik hogy várakoznom kell az érkezésére. Majd ezt is a javamra fogja fordítani! **Várjak türelemmel!** A tisztulás ugyanis fokozatos próba, időbe telik.

Legyek kész arra, hogy Isten fokozatosan mindent eltávolítson belőlem, ami akadály a Vele való egyesülés útjában. Az embernek nemcsak lelki örömei vannak, hanem külső dolgok is okoznak örömet: például vagyontárgyak, egészség, becsület, mások jóindulata; vagy pedig egyszerűen kedvét leli az ember a maga természetes adottságaiban, sikereiben, önuralmában és belső békéjében. Ezekhez is tudunk rendetlenül ragaszkodni. Amikor Isten elkéri ezeket, akkor szomorúság marad a lelkünkben. Szerencsétlennek érezzük magunkat, ha

- megfosztanak a javainktól,
- megrágalmazzák a jó hírünket,
- beszennyezik a nevünket,
- betegség gyötri szeretteinket, barátainkat,
- a halál elragadja őket.

Érdemes felfigyelnünk arra, hogy mindnyájan megtapasztalunk ilyen próbálkozásokat Isten részéről: „Add nekem, gyermekek, külső és belső örömeidet is!” Ha tudjuk, hogy ezek a

megpróbáltatások voltaképpen Isten irgalmáról tesznek tanúságot – tudniillik hogy maga Isten segít a léleknek, hogy lélekben szabaddá tegye őt és felkészítse a Vele való bensőséges egyesülésre –, akkor nem ijedünk meg.

Mondjam el újra az Úrnak az előbbi élményemet: „Hiányzol!” Elmondhatnám ugyan, hogy mi minden hiányzik: belső vagy külső öröm, amelyet elkért tőlem az Úr, de inkább mondjam azt, hogy „Elvállalom!” (Most tehát nem kell részleteznem, hogy mi minden hiányzik, vagy miket vállalok el. Az Úr jobban tudja, hogy mit hiányolok, vagy mi szolgál a javamra.) Itt van a megoldás: elfogadom, hogy az Úr elkér tőlem „valamit”. Sőt, merjem nagylelkűen kimondani:

„Kérhetsz még, Uram! Nem tudsz olyat kérni tőlem, amit – ha nyüszítve is, de – oda ne adnék Neked! Nem tudsz olyat adni, amit el ne fogadnék Tőled, csak azért, mert Te vagy az én Istenem! Mindent kérhetsz, Uram! Nem fogom sajnálni magamat, ha bármit is elkérsz tőlem azért, hogy nekem ajándékozd a Mindent! Mindent kérhetsz tőlem, Uram!”

Suttogjam el neki újra – akár könnyes szemmel is – „**Mindent kérhetsz tőlem, Uram!**”

II. Ha már mindenről lemondok, az Úr Önmagával ajándékozik meg

E készséges lelkület kicsiholásakor kicsillámlik a lelki szárazság előnye, vagyis hogy mennyire hasznunkra lesz ez a lelki állapot. Maga Isten segít **mindent** odaadnunk Neki, hogy lélekben üressé, szabaddá legyünk, és így előkészüljünk a Vele való betöltődöttségre. Mondogassuk neki: „Hiányzol!” Ez a kontemplatív tekintet, vagyis a hiányolt Istenre irányított szeretetteljes nézés, és ez a kontemplatív szeretetet a szeretetben való egyesülésre segít bennünket.

Addig pedig erősítsük magunkban a hitet! Ha eluttogjuk Neki ezt az imaszót: „Hiányzol, Uram!”, akkor ebben benne van az a hitünk is, hogy majd egyszer betölti a hiányunkat. Valljuk meg neki: „Hiszem, hogy egészen nekem akarod ajándékozni önmagadat!” De nagy boldogság lesz, ha már a találkozás örömeivel mondhatjuk Neki: „Hiányoztál, de most már tudom, hogy itt vagy!”

Ha a ruhánkon kis szakadás van – és nem vigyázunk rá –, akkor hamarosan még nagyobb lesz a lyuk. Lelkem kitárulkozását a hozzám közelíteni akaró, de nekem még hiányzó Isten felé azonban tágítsam tudatosan egyre nagyobbra: „Kitárom a lelkemet, hogy majd még többet tudjak befogadni Belőled, Uram!” Ha ezt az imaszót: „Hiányzol!” – újra meg újra mondom Neki, akkor ebben az imában benne van a gyermek nyöszörgése is: „Várlak, jöjj már!” Ebben a várakozásban az sem baj, ha az Úristen a lelkem bejáratát még nagyobbra bontja azáltal, hogy elveszi a bejáratnál levő akadályokat, mert olyan külső vagy belső örömeiktől foszt meg, amelyekhez ha ragaszkodnék, akadályoznák a Vele való lelki egyesülésemet. A nagylelkűség ajkunkra adhatja a következő fohászt is: „Ne kímélj, Uram!” A beteg is tudja, hogy a rákos daganatot egészen ki kell vágni, nem lehet csak egy kis részletet eltávolítani belőle. Így imádkozzam én is: „Vegyél el tőlem, Uram, mindent, ami elburjánozna bennem, és akadályozná, hogy Te belém áradhass Jelenléteddel és Szereteteddel!”

Mindenben „Igen”-t mondok Isten akaratára, ahogyan Jézus kimondta a maga „Legyen!”-jét (Mt 26,42), és ahogyan a Boldogságos Szűz Mária kimondta a maga „Legyen!”-jét (Lk 1,38).

Boldogan, mert hasonló lehetek Jézushoz és Máriához,

– mondjam ki én is Istennek a boldogító „Igen”-t: *Legyen meg a Te akaratod!* (Mt 6,10).

– ha most még csak szárazságot adsz, Uram: *Legyen meg a Te akaratod!*

– ha külső, belső megpróbáltatást adsz, Uram: *Legyen meg a Te akaratod!*

– ha elkéred az érezhető örömeiket, és csak szárazságot érzek: *Legyen meg a Te akaratod!*

– ha a külső és belső örömeimtől megfosztasz: *Legyen meg a Te akaratod!* (Vö. P. Gabriele di S. M. Maddalena O.C.D.: *Istennel egyesült élet Keresztes Szent János szerint*, 67-70.)

Minél inkább előrehaladunk a lelki szárazság útján, annál jobban felismerjük, hogy **milyen titokzatosak az Úr útjai**: Végül is nem kifosztani akar, hanem végtelen gazdagságával betölteni. Elkér, elvesz „valamit”, hogy helyébe Önmagát adja. Ha a teremtményeket a Teremtő nélkül

akarnám birtokolni, nem leszek boldog. **Ha odaadom a teremtményeket, hogy a Teremtőt birtokoljam, akkor Ő önmagával ajándékoz meg minket!** Ha Jeremiás prófétával együtt azt mondom: *Szemem éjjel-nappal könnyet ont, és nem tud csillapodni* (Jer 14,17), akkor is csak mondjam neki:

„Kérhetsz még, Uram! Nem tudsz olyat kérni tőlem, amit – ha nyűszítve is, de – oda ne adnék Neked! Nem tudsz olyat adni, amit el ne fogadnék Tőled, csak azért, mert Te vagy az én Istenem! Mindent kérhetsz, Uram! Nem fogom sajnálni magamat, ha bármit is elkérsz tőlem azért, hogy nekem ajándékozd a Mindent! Mindent kérhetsz tőlem, Uram!”

Akkor boldogan tudom majd énekelni az isteni irgalmasságban való reményem imáját:

Jézusom, bízom Benned!